

Naša Hrvatska

Autor Administrator

Bomba u lice vlasti - J. Popoviæ

Kakvo društvo – takav kriminal - M. Ivkošiæ

Odraz u zrcalu: M. Jajèinoviæ

"... kako uspostaviti dobar sustav vrijednosti kad društvom vlada sustav obezvreðivanja koji ohrabruje sklonosti zlima a obeshrabruje dobre namjere? Poènimo od najmoænijeg medija, televizije. Ni na jednom nacionalnom televizijskom programu, a nije drukèije ni na lokalnima, nema doslovce niti jedne jedine emisije (osim kulinarskih) u kojima nisu posrijedi crni dogaðaji u svijetu kad je rijeè o vijestima, ubojstva i druge vrste kriminala u filmovima, pohlepa za novcem i slavom u zabavnim i sportskim emisijama, razvrat, besramno razotkrivanje vlastite intime i kretenska razina komunikacije u realityjima i “trenucima istine”... M. Ivkošiæ

Bomba u lice vlasti

Jasmina Popoviæ, Veèernji list, 24. 10. 2008.

Ubojstvo Ive Pukaniæa puno je dalekosežnija poruka od eliminiranja novinara. Kakvi god motivi bili u pozadini, bomba koja je ubila njega i Niku Franjiæa ciljala je na puno više i politika to zna. Sada se boje, nešto im je poznato u toj prièi. Nisu li ono i u Srbiji najprije ubili izdavaèa i novinara Slavka Æuruviju, a tek onda krenuli na vlast?

Predugo su se zatvarale oèi pred onim što su mafija i organizirani kriminal radili, rekao je premijer Sanader. Uopæavajuæi izjavu, kao što to politièari u Hrvatskoj najèešæ rade, nije, naravno, odgovorio na kljuèeno pitanje.

Tko je zatvarao oèi? Graðani koji veæ godinama vape da se stane na kraj kriminalu, koji broje neriješena ubojstva

od Miodraga Krivokuæe, Milana Levara, Ibrahima Dediæa do Ivane Hodak i Ive Pukaniæa? Tko je dužan podnijeti svu odgovornost zbog pretvaranja Zagreba, kao i ostatka Hrvatske, u mjesto nesigurna života? Nevini ljudi poput nesretnog Dominija koji je stradao dok se mafija obraèunava na Cvjetnom trgu, za što nitko nikada nije odgovarao?

Tko je svojim ignoriranjem ili kompromisima s podzemljem doveo do toga da se svi osjeæaju nemoæenima i punim nepovjerenja prema državnim institucijama? Narod koji je gledao kako se za kojekakve marifetluke suspektni tipovi nagraðuju novcem, poduzeæima, zemljištim, odlikovanjima, naslovnim stranicama?

Tko je svojim neèinjenjem doveo do smrti Luke Rizza, do toga da su mnoge žene ostavljene da se same bore s ubojicama i nakon što su prijavile prijetnje, do toga da manjaci divljaju cestama u neregistriranim automobilima i rugaju se policiji?

Obièni ljudi koji se danas boje za život svoje djece? Tko je omoguæio da se društvena patologija pretvori u naèin življenja za koji se veæ desetljeæe i pol ne traži rješenje, pa sadašnje panièeno nabranje nekakvih opæih mjera zvuèi šuplje i neuvjerljivo? Stanovnici Vrbana kojima se podsmjehuju kada primaju prijeteæea pisma jer traže krivce za zagaðenu vodu i bit æe smiješni sve dok netko ne bude pretuèen?

Odgovor je toliko jednostavan koliko je i neugodan. Svaka je vlast u Hrvatskoj dala svoj doprinos tome. Sve su redom pristale na dvostruka mjerila u društvu, sve su – što zbog straha, što zbog vlastite komocije ili upletenosti – pustile da se mreža zgušnjava. One su uèinile da se kriminalci ne boje ni vlasti ni policije. Svojim neèinjenjem otvorile su im prostor, pokazale su strah, digne su ruke od obraèuna da ne bi zadrele previše duboko i u svoje redove.

Pravile su se da ne postoje fotografije koje pokazuju da je devedesetih sam državni vrh uživao u društvu tada poštovanih suradnika i prijatelja koji su kasnije postali samo mrtvi mafijaši. Ignorirale su zahtjeve javnosti da se uðe u trag prljavom novcu, ismijavale Mesiaæa koji je tražio da se ratno profiterstvo proglaši ratnim zloèinom koji ne zastarijeva. Benevolentno su gledale kako se naoèigled bogate i etabliraju ljudi koji ni po èemu nisu mogli pravdati svoje bogatstvo niti zaslužiti mjesto u društvu. Podržavale su pasivnost državnih institucija, nered u pravosuðu i policiju koja ne razgovara s obavlještajnim službama i obratno.

Ni HDZ-ove vlade ni Raèanova vlada nisu imale ni volje ni petlje udariti po korijenima, prvi zbog straha da na vidjelo ne izaðu njihovi, drugi jer im se èinilo da, ne budu li dirali mafiju, mafija neæe dirati njih. I jedni i drugi bili su uvjereni da je moguæe ostvariti miroljubivu koegzistenciju s mafijašima, da se organizirani kriminal namirio, pa æe se povuæi, narod se pomiriti s prijevarom, a oni uskoèiti u zagrljaj Europe.

Onog trena kada su pristali na taj sporazum s vragom, potpisali su svoju kapitulaciju, a mafija drži daljinski i odluèuje kada æe ih dovesti pred svršen èin i dati im do znanja da može sve i svakoga kad god joj se prohtije. Ubojstvo Ive Pukaniæa puno je dalekosežnija poruka od eliminiranja novinara. Kakvi god motivi bili u pozadini, bomba koja je ubila njega i Niku Franjaæa ciljala je na puno više i politika to zna. Sada se boje, nešto im je poznato u toj prièi. Nisu li ono i u Srbiji najprije ubili izdavaæa i novinara Slavka ÅŒuruviju, a tek onda krenuli na vlast?

Kakvo društvo – takav kriminal

Milan Ivkošiæ, Veèernji list, 24. 10. 2004.

Kampanja našega lista protiv nasilja u metropoli vremenski se podudarila s uhiæenjem skupine mladih osumnjièenih za napad na Luku Ritza. Mediji su iznova objavili obilje fotografija toga nedužnog djeèaka s èejeg lica isijava želja za životom, ljubavlju i radošæu. Ništa drugo kao izraz toga lica ne može biti tako rjeèit i snažan prosjed protiv nasilja. Hoæe li se vršnjaci koji su ga napali i usmrtili ikada znati upitati koliko su cijenili njegov a onda i svoj život?

Jer, to je pitanje najvažnije. Ako su ga bili spremni do smrti pretuæi zbog nekoliko kuna, oni se kreæu u obiteljskom i društvenom okružju koje je ljudski život ponizilo do ništavnosti. Neko “opravdanje” mogu imati smrtonosni obraèuni u podzemlju u kojem se od kriminala živi, u kojem je rizik pogibije cijena življjenja. Ali ubojstvo anđeoskog deèka zbog sitniša pokazuje kako je ljudski život pojmljen kao sitniš u odgoju i u posvemašnjem rasulu svih vrijednosti.

Strašno je što su se bjesomuèeno prebijanje i smrt uselili u dob koja još jedva zna što je život. Jer, u ubojstvu Luke Ritza nije bilo drame, nije bilo ljubomore, duga, oèaja ni bilo èega drugoga što život èini konfliktnim pa se iz konflikta “izlazi” nasiljem. Bila je to samo agresivnost èopora, razularenost koja ne zna što je ljudsko biæe, obitelj, otac, majka, brat, sestra, prijatelj, Bog, poštovanje drugoga i život s bližnjima. Jesmo li sigurni da toj razularenosti na kraj mogu stati samo policija, tužitelji i sudovi? Možemo prosvjedovati, možemo tražiti mnogo veæu djelotvornost i policije i tužiteljstva i sudova, možemo zahtijevati veæu sigurnost u Zagrebu i drugdje, no ništa tako dobro ne èeva društvo i pojedince kao dobar sustav vrijednosti.

Ali kako uspostaviti dobar sustav vrijednosti kad društvom vlada sustav obezvreðivanja koji ohrabruje sklonosti zlima a obeshrabruje dobre namjere? Poèinimo od najmoæenijeg medija, televizije. Ni na jednom nacionalnom televizijskom programu, a nije drukèije ni na lokalnim, nema doslovce niti jedne jedine emisije (osim kulinarskih) u kojima nisu posrijedi crni dogaðaji u svijetu kad je rijeè o vijestima, ubojstva i druge vrste kriminala u filmovima, pohlepa za novcem i slavom u zabavnim i sportskim emisijama, razvrat, besramno razotkrivanje vlastite intime i kretenska razina komunikacije u realityjima i “trenucima istine”...

Zatim, pokušajte se sjetiti ima li u visokoj hrvatskoj politici ijedne osobe koja bi mogla biti uzor ili kriterij, ijedne osobe kojoj motiv nisu bili osobni interes, vlastohleplje, grabežljivost i povlastice? Netom protekla rasprava o povjerenju Vladi kao da je bila rasprava dviju kriminalnih skupina koje naprežu pamæenje ne bi li se sjetili što više prljavština svojih protivnika. Prljavština nikad rasvjetljenih i kažnenih! Kakav uzor i kriterij djeci mogu biti roditelji ili nastavnici, veæinom siromašni, u sredini u kojoj tako agresivno vladaju bogovi novca, luksuza, bešæutnog stjecanja i zagonetnog bogaæenja kojemu se ne zna podrijetlo i za koje se ne oèekuju sankcije?

Može li u takvom društvu policija, tužitelji i sudstvo biti djelotvorniji a sigurnost graðana veæa? Možda mogu, ali ljudi ništa ne može uèiniti tako sigurnim kao osjeæaj da žive u pozitivnom društvenom okružju te da institucije postoje radi neke graðanske svrhe a ne kao servisi politièke moæei, interesnih skupina i mafije ili kao industrija korupcije. To sigurno ne bi Hrvatsku oslobodilo kriminala ali bi je oslobodilo jezovitog osjeæaja nemoæei pred ubojicama i lopovima, jezovitog osjeæaja da su nedužni graðani bez zaštite, da im život ovisi o sluèajnostima u divljanju onih kojima taj život ništa ne znaèi baš kao ni sitniš do kojeg je ponižen.

Odraž u zrcalu

Milan Jajčinović, Večernji list, 24. 10. 2004.

Ubojstvo Ive Pukanića nije obično ubojstvo, kakvih je inače sve više. Ubiti novinara uvijek je i više od običnog ubojstva.

Smrt vlasnika Nacionala nije samo zločin, nego i demonstracija moći nalogodavaca njegova ubojstva. Ovo je ubojstvo i njihova svojevrsna javna poruka. Jer Pukanić nije bio obični novinar, što zbog svoga imovinskog statusa, što zbog stila i načina ponašanja, možda još i najviše zbog svojih društvenih i političkih veza.

Ivo Pukanić je "bio na time" valjda s većinom poznatih i utjecajnih osoba u ovoj zemlji. Njegove su veze sezale do najviših sfera vlasti i moći u Hrvatskoj. Pukanićeva bi smrt stoga mogla biti etana i kao – što kao otvorena, što kao ifrirana – poruka i utjecajnim pojedincima i institucijama. Pa i najvišima. Vjerojatno se rađunalo i na odjek koji će izazvati ubojstvo nekoga toliko poznatoga i s toliko visokih veza kao što je Pukanić. Taj je efekt polučen – psihozu je prošarana.

I u inače frustrirano društvo, suočenom sa življnjem "minusu", uneseno je i dodatno strahovanje, bojazan za osobnu sigurnost. Na ulicama se počelo ginuti kao u ratu. Žrtvom može postati svatko. U napadu na Pukanića moglo se i to dogoditi, mogli su stradati i slučajni prolaznici. Nasilje i terorizam nisu tek nešto što se događa samo drugom, jedino nekome poznatom i utjecajnom.

Ivo Pukanić bio je i poznat i utjecajan. Postao je paradigmom ostvarenja tzv. američkog sna na hrvatski način. Bio je pripadnik hrvatske društvene elite nastale u posljednjih petnaestak godina. S vremenom je osobno ime i prezime pretvorio u opaženo "Puki". Utoliko i njegovo ubojstvo nije tek jedno od mnogih koja su se dogodila na zagrebačkim ulicama.

Koji god bili motivi naručitelja Pukanićeva ubojstva, oni su ostali u pozadini eučenja, zapravština i straha koje je ubojstvo prouzročilo. Možda je i strah i bilo jednim od ciljeva koje se kanilo polučiti Pukanićevom likvidacijom. Ako se nekoće i činilo da je svojedobno pucanje na njegova inscenacija, koju se banaliziralo parafrazom "Ivo, pazi metak!", nakon ovoga što se dogodilo, tragčeno je jasno da se nije radilo o blefu. Izgleda da je to kasno shvatila i policija.

Poslije ubojstva Anđele Bešić, Kristine Škarupnjare i Luke Ritza, te ubojstava Ivane Hodak i IVE Pukanića, Hrvatska psihologija nije ista zemlja. Bojazan, nesigurnost, zebnja i strah postali su dijelom načine svakodnevice. Utoliko je i ubojstvo IVE Pukanića i njegova marketinga, Nikole Franjića, po tragčnosti slično drugima, no po svojim društvenim i političkim posljedicama dalekosežnije i prelomnije od drugih. Poslije ubojstva u Vlaškoj, Hrvatska se sa samom sobom suočila na dosad najružniji način. Za nadati se je – da se u zrcalu prepoznala.